

Her kan du læse om hundens udvikling - og finde ud af hvor din hund befinder sig lige nu.

0 - 3 uger

Fødsel- og sanseudviklingsperiode

Tæven skal have fred og ro, og have lov til at passe sine hvalpe så uforstyrret som overhovedet muligt. Hvalpene har rigeligt at gøre med at die, sove og holde sig varme. Det er af helt vital betydning at hvalpene har nærkontakt til de øvrige søskende, og ikke mindst deres mor. Når hvalpene nærmer sig 3 ugers alderen er det tid til at opdrætteren begynder at tage hvalpene op dagligt, og begynder prægningsperioden på mennesker.

I de første uger er hvalpens centralnervesystem stort set inaktivt. Hvalpene er modtagelige for meget få og enkle informationer, herunder tævens sindsstemning, lige som de reagerer på kulde og varme og er i stand til at regulere deres kropstemperatur ved at søge enten ind til eller væk fra søskende og tæven.

Tæven stimulerer hvalpene til urinering og afføring ved at slikke dem bagi. Tæven vil typisk spise hvalpenes afføring, hvilket man som opdrætter ikke skal bekymre sig videre om. Det er en helt naturlig adfærd, som er nedarvet fra ulven.

Efter 10 - 14 dage begynder hvalpene at få øjne, men er meget dårligt seende de første par uger efter at øjnene er åbnet.

Hvalpene kan lugte, høre og begynder at kravle for sidst i perioden at kunne gå.

Det er yderst vigtigt, at hvalpen selv får lov til at søge og arbejde sig frem til tævens dievorter. Dette danner grundlaget for søgeudviklingen senere i hundens liv.

3 - 5 uger

Flokprægningsperiode

Når hvalpene er omkring 3 uger gamle, ville de hvis de var født som vildhunde eller ulve komme ud af hulen og blive introduceret for resten af flokken. Denne periode kaldes for prægningsfasen, fordi det er her hvalpen bl.a. lærer hvilken art den tilhører. Hvalpen skal således lære, at den tilhører arten hund, men at den også skal acceptere mennesket som en del af dens flok, hvorfor opdrætteren nu dagligt bør håndtere hvalpene. Opdrætteren bør tage hvalpen fra flokken, og i fred og ro nusse, kæle, tale med den. Dette giver også opdrætteren en mulighed for at undersøge om hvalpen er sund og rask. Jo mere kontakt med venlige mennesker, både børn og voksne, hvalpen får i denne periode jo bedre

5 - 7 uger

Social tilpasningsperiode

Det er i denne periode at hvalpene begynder at finde hierarkiet i flokken. De begynder at lege voldsommere. Dominans og underkastelses legene begynder i denne periode, hvilket er en vigtig del af hundens socialisering

Tæven påtager sig i stadigt større grad rollen som førerhunden, og dens leg med hvalpene har til

formål at opdrage hvalpene. Tæven kan f.eks. placere et kødben eller andet lækkert i midten af flokken, hvor efter hun typisk afventer hvalpenes reaktion. Den første hvalp som rent instinktivt forsøger at tage benet vil straks blive sat på plads af tæven. Selv om det kan virke voldsomt, er det en nødvendig del af hvalpens indlæring omkring flokadfærd og rangorden i flokken. Interessen for lugte øges, da hvalpen begynder at indtage fast føde. Lugtesansen trænes i denne periode, og hvalpen er nu i stand til at søge efter godbidder.

Omkring 6 ugers alderen udvikles interessen til at bringe bytte tilbage til mennesket. F.eks. vil det at jage en tennisbold være noget som hvalpen vil have både stor glæde af, og samtidigt vil det være en god måde til indlæring af jagtinstinktet. Det skal dog bemærkes at der kan være stor forskel på de enkelte hvalpes motivation til at jage.

Hvalpens øjne og ører er nu fuldt udviklede, og dens motorik bør være veludviklet.

For hvalpens udvikling er det vigtigt at den præsenteres for spændende opgaver. F.eks. er en ½liters sodavandsflaske fyldt med mad en glimrende måde at stimulere hvalpen på. Opgaverne må ikke være for svære, da hvalpens initiativ ikke må dræbes.

Såfremt det overhovedet er muligt bør hvalpene dagligt få lov til at gå på opdagelse i haven.

7 - 12 uger

Lederprægningsperiode

Hvalpes lederprægning udvikles i denne periode. Hvalpen er nu kommet så langt i dens mentale udvikling, at egentligt indlæring/træning kan påbegyndes. Igen er der vigtigt ikke at stille hvalpen overfor opgaver den ikke kan løse, da dette kan dræbe dens initiativ. Hvalpen har brug for succesoplevelser, som vil medvirke til at stimulere dens initiativ til løsning af opgaver i fremtiden.

Det er ligeledes vigtigt at hvalpen får så mange positive oplevelser som overhovedet muligt i denne periode, da den lagrer disse oplevelser som varige erindringer. Det vil sige at når hvalpen er blevet voksen, vil den stadig bruge de erindringsbilleder den har fået som hvalp i lignende situationer. Gode erindringsbilleder giver en glad og rolig voksen hund, mens dårlige eller ingen erindringsbilleder vil give en angst og urolig voksen hund.

De medfødte anlæg er nu i en hastig udvikling, og hvalpen er meget modtagelig for social tilpasning.

Den vigtige prægning skal fortsætte både i og udenfor hvalpens nye hjem. Lad hvalpen hilse på venlige, fremmede mennesker med forskelligt udseende, både børn og voksne, folk med fuldskæg, brillebærere, folk i kørestol, med stok o.s.v.

Lad også hvalpen stifte bekendtskab med andre husdyr. Det er en fordel hvis hunden hilser på dyr, som i forvejen er vant til hunde. I modsat fald kan hvalpen eller de andre dyr let blive forskrækkede. Kæl og snak beroligende til hvalpen mens den tager kontakt og undersøger det uvante. Hvalpen er naturlig nysgerrig og initiativrig, og vil gerne undersøge sine omgivelser.

Tag også hvalpen med ud fremmede steder og start miljøtræningen. Begynd med korte ture i rolige omgivelser. Det er vigtigt at du fra begyndelsen viser dig som en god flokleder, og viser hvalpen

hvornår, hvor og med hvem/hvad hvalpen skal omgås. Igen er det vigtigt at hvalpen får mange positive oplevelser i forskellige omgivelser. Introducer gradvist hvalpen for nye miljøer. Lad hvalpen køre i bil, bus, tog o.s.v. Du bør også vænne hvalpen til bytrafik (cykler, biler, lastbiler o.s.v.), en gåtur på strøget og andre lignende steder vil også være en god ide.

Hvalpens selvtillid vil vokse i takt med antallet af positive oplevelser den bliver præsenteret for, og hvalpen vil snart følge dig tillidsfulgt over alt hvor du færdes.

Lad også hvalpen gøre sine egne erfaringer, uden at få for meget hjælp. En hvalp som får disse positive oplevelser, vil være godt rustet til at færdes i vores samfund som voksen.

Skrøne: Det er en skrøne, at hvalpen ikke må tages med ud før den er færdig med hvalpevaccineringsprogrammet (ca. 16 uger gammel), fordi hvalpen i så fald vil blive syg. Hvis hvalpen i øvrigt er sund og rask, og er i gang med et vaccinationsprogram, kan du trygt tage den med ud efter den 8. uge. De positive oplevelser hvalpen får med mennesker, miljø m.m. er fundamentale for hundens trivsel som voksen, og de overskygger lagt den meget lille risiko der er, for at hvalpen kan blive smittet og syg.

Er du i tvivl så spørg din dyrlæge.

3 - 4 måneder

Halve kønsmodningsperiode

Mellem den 3. og 4. måned indtræffer den såkaldte halve kønsmodning, hvor en øget produktion af mandligt kønshormon (testosteron) både hos tæver og hanhund finder sted.

Både aggressivitet og dominans forøges i denne periode, og hvalpen vil naturligt forsøge at stige i hierarkiet, og udfordre andre i flokken. Denne periode kan til tider virke anstrengende, men håndteres hvalpen korrekt er besværet minimalt.

Det er vigtigt, at hunden ikke får succes med at styre begivenhederne. Man skal hjælpe hunden til at forstå husreglerne, bl.a. derved finde sin plads i "flokken". Når hvalpen forsøger at tage kommandoen kan man med fordel aflede dens opmærksomhed med en lille træningsøvelse. Har man trænet med sin hvalp fra 8 ugers alderen bør den være i stand til at f.eks. dække, hvilket er en ganske udmærket øvelse til at aflede hvalpens forsøg på at være dominerende.

Man kan med fordel lave små samarbejdsøvelser med hvalpen, som vil styrke samarbejdet med floklederne og bekræfte det positive lederskab. Vær tålmodig og træn kun i korte sekvenser ad gangen.

Hvalpen påbegynder jagtlege, især med børnene, som til tider kan virke voldsomme. Hvalpens konstante jagten, og efterfølgende bid i arme og ben volder ofte problemer. Vær opmærksom på at legen ikke tager overhånd, og afbryd denne i tide. Sig "Nej!", og afled hundens opmærksomhed, og engager den i en rolig aktivitet i stedet. I jagtlege træner hvalpen sine medfødte anlæg for jagt. Det er en god investering at lære børnene hvordan man bør lege med hvalpen, således at de ved hvad man må og hvad man bør undgå.

Mange hyrdehunde vil instinktivt forsøge at genne flokken sammen. Hvis børnene eksempelvis

leger i haven, vil hunden forsøge at genne dem sammen ved at nippe dem i rumpen, eller gø af dem for at holde flokken samlet. Det er altså ikke fordi hunden er ondskabsfuld, men en naturlig adfærd.

Hvalpen vil forsøge at erobre en sko, legetøj eller andre interessante og "forbudt objekter". Hvalpen må ikke få held med denne adfærd, hvorfor du ikke må løbe efter den, når den har taget en forbudt genstand. Afled i stedet hunden ved f.eks. at kalde den til dig og beløn den med en godbid når den kommer. Har den genstanden med, så bytter den med godbiden. Genstanden fjernes efterfølgende. Afledningen kan bestå i at få hundens opmærksomhed - eksempelvis med en godbid - når hunden kommer til dig, så byt genstanden med en godbid. Fjern herefter objektet som er forbudt at besidde.

Hvalpen skal fortsat have positive oplevelser med fremmede mennesker og nye miljøer.

I denne periode skifter hvalpen også sine første tænder, hvorfor den tygger og gnaver en del. Sørg for at hvalpen har gode ting at tygge i for at lindre de ømme gummer, ellers finder den selv på noget.

4 - 7 måneder

Rolig periode

Hvalpens hormonproduktion er stabiliseret hvorfor perioden betegnes som rolig. Hvalpen er meget modtagelig for indlæring. Det er ideelt at tage hvalpen med til hvalpetræning i denne periode.

Rangordenen bør være på plads nu.

Den mest behagelige måde for hunden, og dermed også den mest effektive indlæringsmetode er at gøre træningen til en leg. Al indlæring bør derfor være lystbetonet, da det er den mest behagelige måde at lære på for både hund og ejer. Hunden husker lystbetonet indlæring, og er mere motiveret for selv at prøve at løse opgaver.

Øvelser som at sidde, give pote, ligge, dække, rulle, give hals på kommando, gå zig-zag mellem benene er gode øvelser at begynde med. Træn også gerne spor. Involver hele familien i at arbejde med hunden. Lad gerne større børn deltage i træningen, idet det er meget værdifuldt for begge parter. Træningen vil føre til at hvalpen vil få større respekt for børnene og se dem som "højere rangerende" i flokken. Lad dog altid en voksen iagttage børns træning med hunden.

Sværhedsgraden af træningen kan langsom øges.

Når I går tur med hunden, så lad et barn eller en voksen løbe ud i terrænet og gemme sig. Umiddelbart efter at personen er ude af syne, slip da hvalpen og lad den søge efter personen. I starten kan man nøjes med en afstand på 10-30 meter i modvind (så hunden får fært af personen - vinden transporterer vores lugt). Hunden roses, når den finder den "forsvundne". Efter få gange er hunden i stand til at finde personen på større afstande. Afslut altid med at personen returnerer til den øvrige "flok" (familien), der således er samlet igen. Denne afslutning har stor betydning for hunden, nemlig at flokken er samlet.

I denne periode skifter hvalpen de sidste tænder, hvorfor den tygger og gnaver en del. Sørg for at hvalpen har gode ting at tygge i for at lindre de ømme gummer, ellers finder den selv på noget.

7 - 10 måneder

Fysisk kønsmodningsperiode

I denne periode bliver hunden fysisk kønsmoden. For hannen betyder det at den begynder at "lette ben" når den tisser, og for tæven at hun kommer i sin første løbetid.

Dominans får mere tyngde for både hanner og tæver, og hunden prøver atter at kravle op ad rangstigen. Territorialbevidstheden bliver mere udtalt for både hanner og tæver

Tæven kan blive psykisk ustabil hun kommer i sin første løbetid. I den første del af løbetiden er hun irriteret og afvisende over for hanhunde. Formålet med denne afvisning er at holde hanhundene væk indtil hun er højløbsk (parringsvillig fra det ca. 11. til 16. døgn). I denne periode er hun venlig og omgængelig, også over for mennesket. Herefter er hun igen afvisende over for hanhundene.

Tæt på det 63. døgn, hvor tæven normalt ville føde sine hvalpe, også være en irriteret periode. Tæven kan være indbildt drægtig, og foretrækker at være alene. Den kan adoptere forskellige ting som erstatning for hvalpene, og kan begynde at grave en hule til "hvalpene".

En tommelfingerregel for hvornår hunden er højløbsk er, at blodet er næsten klart.

Man bør ikke lade en tæve parre før den er både fysisk og psykisk moden, hvilket den IKKE er i dens første løbetid.

Det frarådes at stille store krav til træningen af tæven under løbetiden. Tæven er meget følsom og ustabil, hvilket kan medføre mistillid til dig som flokfører, hvis du presser den unødigt. Det er vores erfaring, at man nemt kan komme til at ødelægge tidligere indlærte færdigheder.

I løbet af hele denne periode vil hunden optræne sin evne til at stige i hierarkiet, hvilket kan være forbundet med nogle problemer overfor nogle familiemedlemmer.

Hunden må ikke få succes med at få stimuleret sin dominans. Skulle hunden eks. have erobret børnenes legetøj, og tilsyneladende forsvaret dette med aggressivitet, så undgå konfrontationen. Afled i stedet hunden, byt genstanden med noget bedre, f.eks. hundens eget legetøj eller en godbid. Du kan også give den en kommando, f.eks. "dæk" og på den måde afbryde hundens dominanshandling. Brug aldrig vold, da det kun vil stimulere hundens dominans og nemt udløser aggressivitet.

Også den underdanige hund "kvikker noget op" i denne periode. Hvis selvtilliden er lille, skal du give den små sejre, som f.eks. "trækkelege" med hunden, hvor den vinder stort set hver gang. Denne leg bør kun leges med hunde med lidt selvtillid og initiativ.

Hunden kan også glemme at være renlig, og begynde at bide ting i stykker i denne periode. Der er intet i vejen med hunden hvis den ændrer sin adfærd i denne periode, det er blot hormonerne der igen spiller ind. Vær opmærksom og vedholden, så undgår du at problemerne udvikler sig til andet og mere end de som regel er.

Der er stor forskel på hvornår denne periode indtræder hos de forskellige racer. Igen gælder det at små hunde racer modnes hurtigere end de store. Der er i begyndelsen ingen ydre tegn på at hunden

har hormonforstyrrelser, og først et stykke inden i perioden begynder hanhunden f.eks. at lette ben, ligesom tæven ikke begynder perioden med at komme i løbetid.

Efter kønsmodningsperioden vil der typisk gå lidt tid inden hunden atter er i balance.

Har du skabt et godt grundlag for samarbejde med hunden, og samtidigt etableret dig som en god flokleder vil perioden ikke syntes at være særligt vanskelig. Har du endnu ikke formået dette, så glæd dig over at denne periode ikke varer så længe.

Du bør i perioden ikke forvente for meget af hunden i træningsøjemed. Lav de øvelser hunden kender, og koncentrer dig om at vedligeholde disse. Er dit samarbejde med hunden godt, kan du gå forsigtigt frem med nye øvelser, men forbered dig på at hundens indlæringsevne ikke er som den plejer at være. Igen gælder det at du kun skal træne meget moderat med en tæve i løbetid.

Er du ikke kommet i gang med hvalpemotivation er det en god ide at begynde nu. Ellers anbefales unghundetræning i Dansk Kennel Klub, Dansk Civil Hundeførerforening, en specialhundeklub eller Dansk Polithunde Foreningen. Der bør her lægges vægt på positiv forstærkende træning, samarbejdsøvelser, balance- og kropskontroløvelser samt spor og søgeudvikling.

10 - 17 måneder

Anden rolige periode

Hunden har nu overstået den fysiske kønsmodning. Hunden er igen stabil, og meget modtagelig for indlæring. Du kan i denne periode opnå rigtigt gode træningsresultater, og skabe grundlaget for en rigtig god brugshund, hvad enten du træner lydighed, agility, spor eller andet.

Tæven vil komme i sin anden løbetid i denne periode. Specielt for de store racer anbefales det at tæven heller ikke pares i denne løbe tid, da den ikke er fysisk færdigudviklet

17 - 22 måneder

Psykisk modningsperiode

Den 3. kønsmodning indtræder i denne periode, som også kaldes psykisk modning. En vild hund, eller ulv vil forberede sig på at finde en partner i flokken. Den vil prøve kræfter med de andre flokmedlemmer i forsøget på at stige i hierarkiet, hvorfor dominansen vil blive mere udpræget. Hunde der ikke kan/vil indordne sig i flokken vil forlade denne.

Tamhunden gennemgår den samme udvikling, og den dominans den har trænet op i de første 2 kønsmodningsperioder vil den forsøge at gentage med mere kraft og vilje bag. Der kan også udvikles en aggressivitet mod andre hunde i denne periode. Som altid gælder det om at aflede hunden, når den udviser uønsket adfærd, som f.eks. knurren eller den med mimik og kropssprog signalerer aggressivitet. Afbryd den med at NEJ!, og giv den efterfølgende en kommando, og ros/beløn den når den har udført denne.

Det frarådes at lege voldsomme lege og tvinge hunden til fysisk underkastelse i perioden.

Hunde som er meget dominante og endnu ikke har fundet sin plads i hierarkiet kan give problemer. Langt den overvejende del af hundene volder ikke de store problemer, hvis man blot har formået at

gøre forarbejdet rimeligt.

Der tilrådes moderat træning i perioden, hvor allerede indlærte øvelser blot vedligeholdes.

22 måneder - 8 år

Voksenperioden

Nu er det til at høste frugterne af et forhåbentligt godt forarbejde. Er dette tilfældet kan man glæde sig over en stabil og ovenud elskværdig hund. Der er mulighed for at opnå rigtigt gode træningsresultater, lige som det sociale samvær med hunden kan være enestående.

Er forarbejdet lykkedes, bør der ikke længere opstå de store konflikter mellem hunden og familien, da rangordnen er på plads.

Har du i hvalpeperioden haft problemer med f.eks. dominans, skal du fortsat være opmærksom på signaler fra hunden som indikerer at det ligger lige under overfladen. Fortsætter du arbejdet med hunden, og skulle du have gode chancer for at forhindre at problemerne kommer frem.

Selv om hunden ikke viser tegn på hverken det ene eller det andet problem, bør du stadig bruge tid på at træne hunden. Husk på at den vil mindst lige så gerne arbejde sammen med dig nu, som den ville da den var hvalp. Hunden stadig har behov for dig som en god flokleder, og ikke mindst tryghed i familien, hvilket du fortsat bør give den.

Fra ca. 8 år

Alderdom

De fysiske funktioner hos hunden vil gradvist nedsættes i denne periode. Derfor skal du være opmærksom på at hunden ikke bliver overvægtig, ligesom du skal være opmærksom på muskelstivhed, gigt, led problemer generelt, tandproblemer og nedsat syn.

Mængden af motion skal tilpasses hundens tilstand, men det er af yderste vigtighed at holde hunden i gang.

Hunden skal stadig stimuleres psykisk. Den fortjener stadig at komme med på tur, til stranden, i skoven, at få opgaver der stimulerer den mentalt